

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Manna Animæ Sev Exercitium Facile Simul Et Fructuosum
Illis, Qui Quoquo Modo Vacare Orationi Desiderant**

Segneri, Paolo

Dilingæ, 1699

XXVII. Sed libera nos à malo. Amen.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48281](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48281)

XXVII.

Sed libera nos à malo. Amen.

Considera in ultimis duabus petitionibus, quæ hanc proximè præcesserunt, unice nos supplicasse Patri nostro Cœlesti, ut nos liberaret à malo, quas proinde Interpretes etiam Deprecationes appellarunt, uti præsentem, potè in hoc differunt orationes deprecationibus, quòd illæ dirigantur ad impetrandum bonum, istæ ad vitandam malum. *Exaudi orationem meam Domine, & deprecationem meam.* Ps. 38. v. 13. *Orationem pro bono, deprecationem à malis.* Dicendo: *Dimitte nobis debita nostra*, petebamus exolvi peccatis præteritis, & pœnis, quas eorum causâ incurrimus. Dicendo: *Et ne nos inducas in tentationem*, petebamus servari à peccatis futuris, & à pœnis, quas eorum causâ poteramus incutere. Quid ergo superest, ut addamus: *sed libera nos à malo*, quasi nil horum fuisset postulatum? tãtũ superest, quãtũ si diceremus: *sed libera nos ab omni malo*. Quippe ultra liberatione à peccatis, & quæ his respùdent, pœnis restat petere liberatione pariter ab aliis malis cõpluribus, quæ nos Temporalia dicimus, quibus velut totidem tribulis in hac vita etiam illi vivunt obnoxii, qui sunt ob integritatem quasi de terra virgine: malis certè, quæ sunt similia tribulis non afflictione tantum sed numero, quia aliqua sunt à natura, ut ignorantia, morbi: alia à consilio, ut persecuciones privatae, quas patimur,

seditiones, schismata, bella publica: & alia, nostro loquendi modo, à casu, ut incendia, inundationes, bonorum cessationes, tempestates, terræ motus, sterilitates, & alia ejusmodi, à quibus bonus Pater noster liberare nos cupit, ne virgulta tam noxia ira occupent cor nostrum, ut impediunt fructum pro DEI gloria peristandum, sed ut plurimum liberare cupit non nisi exoratus à nobis. *si conversus populus meus deprecatus me fuerit &c. ego exaudiam de celo, & sanabo terram eorum.* 2. Par. 2. v. 14. unde per singulos anni dies tot ab Ecclesia constitutz sunt preces: & sic quoad substantiam tres istæ petitiones postreime respiciunt totidem alias, quæ præcesserunt ad petendum, quidquid est boni. Cùm dicimus DEO, ut nostra nobis debita remierat, petimus ab his liberari, quæ proximè opponuntur adeptioni hæreditatis nostræ, seu beatitudinis Cœlestis, peccatis scilicet, & pœnis, quorum sumus rei. atque ideo petitio ista: *Dimitte nobis debita nostra*, illam respicit: *Adveniat Regnum tuum*. Cùm dicimus DEO, ne nos inducat in tentationem, petimus ab his liberari, quæ proximè impediunt executionem Voluntatis Divinæ, & ejus amorem, tentationibus scilicet, quibus nos succubituros prævidet, si earum insultum permittat. Et ideo hæc petitio: *Et ne nos inducas in tentationem*, illam respicit: *Fiat voluntas*

lunata. Et cum denique DEO dicimus, ut nos liberet ab omni malo, petimus liberari ab his, quæ adversantur subministratiõni alimenti nostri quotidiani tum spiritualis, tum temporalis, innumeris scilicet adversis casibus, quibus subjacet vita hominum, atque ideo ista petitio *sed libera nos à malo* correspondet illi: *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie*. nisi malis dicere hanc ultimam petitionem esse quasi epilogum omnium precedentium: ita, ut tantumdem sit hic dicere DEO: *Sed libera nos à malo*, ac petere tacite, ut concedat omnia bona hæcenus petita, nec permittat incidere potius, uti par esset, in mala opposita. Hinc est, quòd Justus, quoties dicit DEO: *sed libera nos à malo*, id faciat summam animi demissione, agnoscens se dignum non uno tantum vel altero, sed omnibus planè malis, & quidem ut malis.

2. Considera, si restringamus hanc petitionem ad illa sola mala vel natura, vel consilii, vel casus, quibus omnes in hac vita etiam innocentissimos subiectos esse diximus (quæ videtur omnium optima interpretatio) non esse existimandum, quòd DEUS ab illis tunc solum nos liberet, quando facit ab illis esse immunes, sicut nominatim innocentem Loth dicitur liberasse à subversione infamis Pentapolis: *Liberavit Loth de subversione urbium, in quibus habitaverat*. Genes. 19. v. 29. Liberatio, qualis hæc est, plena & integra obtineri non potest in hac valle lachrymarum, à quocunque genere ma-

lorum. Unde si ad hanc aspicimus cum dicis: *sed libera nos à malo*, teres citò hinc transire ad Petitionem ubi nec fames, nec sitis, nec fornicatio, quidquam malorum non conficiatur, vel casus, sed neque natura, neque creatura liberabitur à servitute corruptionis. Rom. 8. v. 21. Itaque si vis petere liberationem à malo, que consistat huic miseræ vitæ, in qua degimus, ut gloriam patiendo lucremus, non hanc solum pete integram, sed perfectam, sed illam, quam DEUS eundem ordinem sapientissimè providentia sua potius eligit. Etenim an putas illi non suppetere aliorum randi modos, nisi hunc unum nobis convenientem? imò ut illi supersunt isto nobiliores. I. unquam malum vis solatis, que faciunt, ut cito feramus, id, quod Jacobo patitur, cui fugienti ab ira fraterna totum cœlum magnificis confortans promissis, & vel ipsum cœlum apertum per ostentans. II. malum vis contemplando aliis bonis, quod patitur Danieli, què tempore captivitatis in molestissima fecit invenire gratiam conspectu Regum, qui captivum timebant. III. Illud ipsum malum contemendo in majus bonum, ita Jobo patitur, cui sua venditio felicitatem emittit. Cum igitur hic dicis DEO: *sed libera nos à malo*, non debes, ut ita dicuntur, ligare manus omnino postulatis, petimus illud mali particularis tibi mittat, quia nescis, quid tibi mittaturum sit. *Memento, quod spiritus est ejus*. Job. 36. v. 24. *sed libera nos à malo*.

nam petere, ut eonodo te liberet, quem gloriæ suæ aptiorem agnoscit. si dicitur te velit penitus ab illo malo liberare, quatenus nullo modo immittit, sit benedictus: *Confitebor nominum tuorum, quoniam liberasti me a rugientibus preparatis ad escam.* Eccl. 51. v. hoc si nolit, illo modo te liberet, ut ipsi videatur iustus: *In iustitiâ tuâ liberamur.* Pl. 30. v. 2. Potest in eo malum te solari, ut vix sentias, sicut Jacobo accidit: atque hoc est malo tollere non affligendi. *Superabundo gaudio in tribulatione mea.* 2. Cor. 7. v. 4. Potest compensare aliis bonis æquivalentibus, quæ faciunt illud oblivisci, aut contemnere, quasi nihilum, uti fecit Daniel. atque hoc est malo tollere non affligendi simul & nocendi. *In precibus vocati, in multis bene disponuntur.* Ier. 29. v. 4. Potest denique malum illud vertere in bonum, uti fecit Iosepho, quod est Divinae Sapientie artificium proteritum, quo facit, ut ipse sensus moleste redundet in gaudium, & damnum in utilitatem. *Vos cogitastis de me malum, sed DEUS vertit illud in bonum.* Gen. 50. v. 20. unde hic nota, quomodo oporteat loqui DEO. non est dicendum: *Libera nos à tribulatione, sed libera nos à malo,* quia ipsa tribulatio sæpe vertitur in majus bonum, quam foret solum non tribulari. quomodo non est, cur petas, ut te liberet à tribulatione, quam averfariis, sed ut te liberet à malo duntaxat. *Dominus castigat te ab omni malo.* Pl. 20. aliàs periculum erit, ne facias illorum more, qui stultè confundunt cum bono

malum, & cum malo bonum. *Va qui dicitis malum bonum, & bonum malum.* Isa. 5. v. 20. Ceterum meminisse debes, summum bonum, quod in hac terra colligitur è malis, in eo versari, ut patienter assuescas tolerare. *Tribulatio patientiam operatur,* Rom. 5. v. 3. Ideo cum DEUS in malis, quæ sustines, hoc tibi bonum concedit, aliud ne quæras, quia cum hoc solo dici jam potes ab omni liberatus malo.

3. Considera, cum in hac sacra Oratione Dominicâ petantur à Patre æterno res ad eò excellæ, videri meritò fuisse terminandam illâ clausulâ Ecclesiæ usitatâ: *Per Dominum nostrum JESUM Christum filium tuum, & non illâ unius simplicissimi Amen,* quæ talem vim dare precibus non potest, qualem daret altera, in qua interponuntur memoria & merita JESU Christi, ad efficiendam orationem DEO gratiorem, ut ipse Christus, qui hanc orationem ore proprio formavit, aliter disposuit, nempe ut finiretur hoc solo vocabulo *Amen.* nec mireris primò, quia, cum ipse crebrò hanc orationem recitare sit solitus, cum Apostolis, & altâ voce, prout multis placet Doctoribus, videbatur non adeò convenire, ut ipse se nominaret quasi precatorem, & advocatum ad id obtinendum, quod à Patre suo Cœlesti etiam pro se postulabat, quanquam non pro se, ut se, sed pro se ut Capite corporis mystici, quod dignatus est cum suis constituere fidelibus. Deinde quia Pater statim

tum

cum agnoscat verba, sensum, stylum, dictata filij: unde superfluum erat meminisse filij in petitionibus, quæ fiebant Patri non tantum ejus jussu sed & modo præscripto. Potius dubitari possit, quare orationem suam hac voce *Amen* voluerit terminari. Sed nec id absque consilio factum. *Amen* Hebræa vox est, sed sensus tam varij, ut nunquam sit Latine versa, quia inveniri non potuit vox planè æquivalens. ut tamen breviter dicamus: quando est in principio sermonis, vim habet affirmandi, quam proinde toties Christus usurpavit, cum agere constituit de veritate magni momenti. *Amen dico vobis*, id quod non erat jurare, ut vulgus putat, sed solum asseverare. quando non in principio, sed in fine ponitur, duplicem vim habet, primò confirmandi dicta, approbandi, & acceptandi. ita cum olim legabantur maledictiones contra transgressores. Divinorum præceptorum fulminata, debebat collectus populus ad harum quamlibet respondere *Amen*, & cum legabantur benedictiones observantibus data, debebat pariter respondere *Amen*. Quando respondebatur *Amen* ad maledictiones, sensus erat illas concordi voce confirmari, approbari, & acceptari. Quando respondebat *Amen* ad benedictiones, sensus erat illas insuper desiderari, unde in psalmo scribitur: *Benedictus Dominus DEVS Israel à seculo & usque in seculum.* & præterea subjungitur: *Et dicet omnis populus fiat, fiat,* hoc est, *Amen, Amen*, ut est in He-

bræo. Ps. 105. v. 48. Quod non est quàm exprime effusum & vehementissimum illud desiderium, quale fuit, quod olim præcipue Antistes S. Cyprianus expressit, ut audita mortis sententiâ, quæ ab ipso ce contra ipsum tanquam Christotorem pronunciabatur, etiam ipsa tantâ voce respondit: *Amen*. Quæ quanti pretij hoc *Amen* existat, hoc que cum nos quoque in fine orationis Dominicæ *Amen* dicimus, quid dicimus volumus? dicere volumus, *Impleat Dominus omnia petita desideria.* Ps. 19. Et ideo demum veritas etiam vim habet colligendi totum spiritum, ita, ut, si forte in oratione septem petitionum, quas DEO roboravimus, diverimus animum, distracti fuimus, istâ clausula ostendamus errorem, quæ intelligitur quasi adjecta singulis, quæ septem toties iterare necesse sit, sufficienter eam collocare in fine tantum ad modum subscriptionis vel sigilli, quæ simul omnes firmantur. & in ea per vi eam facis?

4. Considera hoc *Amen* etiam tunc fervire. quia licet nullus in Ecclesia deberet esse tam agrestis & rusticus, non probè sciat, quid in singulis petitionibus Dominicæ petitionibus petatur à Deo, nihilominus quoniam dolor plures est invenire. quæ deus sâ omnis indoctus auignorat, petendi saltè & cõfuso modo sciat, quæ à DEO petit Ecclesia, rationi consentaneum esse, pronuncians illud *Amen* intentionem suam illa cor-

in quibus spiritus & ingenii plus in-
 Quod si faciat vivâ fide, perinde
 ut quis alius impetrat, quidquid pe-
 terit, sicut ille rusticus impetrat, qui
 unum libelli supplicis, quem Principi
 præterit, non assequitur, sed solum
 concitatur id se vehementer cupere
 sibi concedi, quod in eo per alios, qui
 aliam & peritiam habent, exposuerit.
 Hinc est, quod S. Paulus præcepit
 quondam orationes publicas in Eccle-
 sia saltem omnes non fieri voce vel idi-
 omate ignoto, & quod intelligi ne-
 queantur Ministri, qui tenent locum
 oratorum, eos incitare ruto possent ad
 respondendum Amen. Ceterum si
 benedixeris spiritu, qui supplet locum i-
 gnorantiae, quomodo dicet Amen super tuas
 benedictiones? quoniam quid dicas, ne-
 scit. 1. Cor. 14. v. 16. De reliquo ne
 presides tibi inutiles orationes illas

in Ecclesia approbatas, quas non intel-
 ligis. satis est, quod dicere cum ejus
 Ministris possis Amen, sed ex animo.
 Non sunt inutiles ad movendum DE-
 UM, quia quantumvis non intelligas
 pretium gemmarum, quas illi offers,
 uti intelligeret peritus quidam asti-
 mator margaritarum, amethystorum,
 Achatum, Adamantum, satis ipse in-
 telligit, & ideo perinde gratas habe-
 bit, prout gratas habet preces vel ipso-
 rum infantum. Ex ore infantium, &
 lactentium perfecisti laudem. Pl. 8. v. 3.
 nec inutiles sunt ad demones terren-
 dos, uti non sunt inutilia ad terrendos
 serpentes verba incantatoris, quæ pro-
 fert cum intentione ad incantandum
 requisita, quamvis non eodem
 modo eorum sensum qui-
 vis intelligat.

* * *

XXVIII.

Sic ergo orabitur: Pater noster &c.

Considera, quantumvis ille, cui
 dicitur cum idiotis Amen, non
 amittat fructum orationis tam Di-
 vine; alium tamen præterea ab
 eo colligi, qui bene intelligit, & qui e-
 um non solum recitat more vulgari e-
 jus petitiones ore tenus percurrendo,
 sed in singulis mentem figit, apum in-
 stat, cum floribus insident, & cogitan-
 do repetit, ruminatque, & meliorem
 quasi succum extrahere nititur. Itaque
 cum vox ista orare duplicem habeat
 R. P. Pauli Segneri *Manna Anima.*

sensum, illum strictiorem, qui est sup-
 plicando petere. *Orate pro persequen-
 tibus vos.* Matt. 5. v. 44. & alterum
 latiore, quo nos facere orationem di-
 cimus: *Ascendit in montem solus ora-
 re.* Matt. 14. v. 24. æquum est crede-
 re, Christum, cum hic dixit disci-
 pulis: *sic autem orabitur.* non voluisse
 illis dicere duntaxat: ita vos petetis.
 sed insuper: ita vos petentes medita-
 bimini. Postquam igitur fusiore o-
 rationis Dominicæ explicatione didi-
 cisti, quodnam sit propositum oratio-
 nis

Kkk kk

nis